

Budapestre vonatkozó újságcikkek		Oszályozás	
Szerző:	Radó István	Tárgy	92
Cím:	A lánchídi orosz- lók "apja"	Hely	Marschalkó János
Forrás:	Magyar Hírlap	Idő	"1969"
(Hely)	(Idő)	Személy	
		Helyszám	
	(Köt. v. füz.)		
	1969. aug. 20.		
	(Oldal)		

A lánchídi oroszlánok „apja”

Százötven évvel ezelőtt, 1819. augusztusában született Lőcsén Marschalkó János, a XIX. század közepének egyik legjobban foglalkoztatott díszítő-szobrászművésze. Nevét alig ismeri már valaki, pedig négy műve úgy hozzátartozik Budapest képéhez, akár a budai Vár vagy az Országház: ő mintázta a Lánchíd négy oroszlánját.

1847-ben kapta a megbízást, hogy a készülő híd kapuőreiként két-két oroszlánnt készítsen. Marschalkó évekig dolgozott a szobron, amelyek megalkotása az akkori évek legnagyobb szobrászati közmunkája volt. Végül is az oroszlánokat csak 1852-ben állították fel — pontosabban fektették le.

A felavatás ünnepeit a hagyomány szerint — Tóth Béla Anekdotakincse is megemlékezik róla — ünneprontó suszterinas zavarta meg. Egy Frick Jakab nevű kisinás, (aki különben 1897-ben halt meg Székesfehérvárott) felkiáltott az ünneplők tömegében: „Nem érnek ezek az oroszlánok annyit sem, mint a macska, hiszen nincs nyelvük!” Az oroszlánoknak — mint az ünneplők ezek megállapították, s azóta is bárki megnézheti — valóban nincs nyelvük. Az eset nagy

port vert fel, újságcikkek és művészek sokat bosszantották Marschalkót ezzel a történettel. Híre kelt, hogy a szobrász szégyenében a Dunába ugrott. Ezse ágában sem volt. Fogadást ajánlott, hogy a hasonló helyzetben fekvő oroszlán nyelve nem látható. A fogadás eldöntésére egy cirkszi oroszlánnt mutattak be a sajtó képviselőinek. Marschalkónak lett igaza, az oroszlánnak ebben a testhelyzetben „nincs nyelve”.

Hogy a lánchídi oroszlánok monumentalitása, szépsége, vagy ez az anekdota tette-e népszerűvé Marschalkót, nem lehet megállapítani, de bizonyos, hogy a múlt század díszítőszobrászai között a legelső sorban állt, és állandóan újabb és újabb megbízásokat kapott. A budapesti Vigadó tetején álló szobrok közül a Költészet, Kereskedelem, Földművelés c. szobrokat ő készítette és a nagyterem oszlopainak díszítését is ő vállalta. A Magyar Tudományos Akadémia előcsarnokában az oszlopok lábadata és fejdíszje Marschalkó munkája, ezenkívül a könyvtárban levő Teleki-táblát, amely a könyvtár megalapító Teleki-család emlékéét őrzi, szintén a művész készítette.

Nemcsak Budapesten dolgozott a kitűnő szobrász,

hanem vidéken is. A Kassai dóm részére több szobrot készített, és az ő művei voltak a debreceni Csokonai Színház homlokzatát díszítő szobrok is: Petőfi Sándor, Kazinczy Ferenc, Vörösmarty Mihály, Csokonai Vitéz Mihály, Kölcsey Ferenc és Kisfaludy Károly portréi, ezenkívül a párkányzat felett a Népdal és a Költészet allegorikus figurái. A színház legutóbbi restaurációja alkalmával a homokkőből készült és megrongálódott portrészobrokat nem helyezték vissza az épületre, hanem a Déri Múzeumban őrzik őket; csak a két allegorikus szobor került vissza eredeti helyére. Debrecenben még egy alkotás őrzi Marschalkó nevét, a lánchídiakhoz hasonlóan szintén oroszlán: a honvédtemetőben száz éve felállított honvédsíremlék.

Az elfelejtett Marschalkó szobrai hiába keressük múzeumokban (csak a Fővárosi Történeti Múzeumban található egy kis, Flórárt ábrázoló terrakotta szobrocskája), hiszen főleg díszítőszobrász volt. Mint ilyen azonban együtt dolgozott Ybl Miklóssal, Lotz Károlylyal, Feszli Friggyessel, része képek kialakulásában. 1877. szeptember 12-én, Budapesten halt meg.

Radó István